

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

KASIM 2016 KAMU PERSONELİ DANIŞMA KURULU TALEPLERİ

A. 3. Dönem Toplu Sözleşme’de karar altına alınan veya çalışma yapılacağına ilişkin taahhütte bulunulan bazı hususlarda Toplu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği yaklaşık bir yıl süreye rağmen herhangi bir sonuç alınamamıştır. Aşağıda yer verilen konulardan mutabakata varılanların derhal yürürlüğe konulmazı, üzerinde çalışma yapılacaklarla ilgili konular ise biran önce sonuçlanmalıdır.

1. Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik 3. Dönem Toplu Sözleşmenin 27. Maddesi gereğince; 1 Ocak 2016 itibarıyla tüm kurumlarda personel servis uygulaması başlanmış olması gerektiği halde bazı kurumlarda (İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, TÜİK ve Maliye Bakanlığı gibi) servis hizmeti hala sunulmamaktadır. Konunun ciddi bir şekilde takibinin sağlanması gerekir.

2. Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik 3. Dönem Toplu Sözleşmenin 36. maddesinin 2. Fıkrasına gereğince; Sendikamız hizmet kolunda bulunan Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı başta olmak üzere diğer kurumlarda da görev yapan geçici personelin sözleşmeli personel pozisyonlarına atanmaları sağlanmalıdır.

3. Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik 3. Dönem Toplu Sözleşmenin 37. Maddesi gereğince; Milli Savunma Bakanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Genel Müdürlüğünde çalışan sivil Memurların hukuki durumlarının değerlendirilmesi maksadıyla Devlet Personel Başkanlığında yapılan toplantıların biran önce sonuçlandırılarak, çözüme yönelik değişiklik tasarıları TBMM’ye intikal ettirilmelidir.

4. Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik 3. Dönem Toplu Sözleşmenin 37. Maddesi gereğince; devlet memurlarının hizmet sınıfı ve unvan ayırımı gözetmeksizin öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derecelerden kadro ihdas edilmesi sağlanmalıdır.

5. Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik 3. Dönem Toplu Sözleşmenin 37. maddesi gereğince; Kamu görevlilerinden kimlerin hangi şartlarda ve süre ile Fiili Hizmet Süresi zammından yararlandırılacağına dair çalışmalar biran evvel sonuçlandırılmalıdır.

6. Büro Bankacılık Sigortacılık Hizmet Koluna ilişkin Toplu Sözleşme’nin 12. Maddesi gereğince Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü personelinden Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı prensipleri çerçevesinde personel maliyetleri karşılanan personelin kadro ve pozisyonlarının döner sermaye aktarılması ve söz

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

konusu prensipler çerçevesinde döner sermayeye gelen kaynaktan bu kapsamda yer alan personelin yararlandırılabilirmeleri konusunda yapılacak çalışmalar ivedilikle sonuçlandırılmalıdır.

B. Sendikamız hizmet kolu kapsamında yer alan kurumlarda yer alan kamu görevlilerinin çalışma ilişkilerinden kaynaklanan değişik sorunlarının çözümüyle taleplerinin gerçekleşmesi bakımından aşağıda yer verilen ve daha önceki KPDK'larda da yer verilen konular çözüme kavuşturulmalıdır.

1. Adalet Bakanlığında görev yapan mübaşirlerin görev tanımları ve yaptıkları iş dikkate alınarak yardımcı hizmetler sınıfından genel idari hizmetleri sınıfına geçirilmesi sağlanmaktadır.

2. 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 116'ncı maddesi gereğince; Adalet Komisyonlarında görev yapan yazı işleri müdürü, zabıt katibi, mübaşir ve diğer memurların görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı haklarında doğrudan Cumhuriyet Savcılarında soruşturma ve kovuşturma açılmaktadır. Adalet komisyonlarında görevli personelin görevlerinde dolayı işledikleri suçlar hakkındaki soruşturma ve kovuşturmalar diğer memurlar gibi "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki 4483 Sayılı kanunun" kapsamına alınmalıdır.

3. Dışişleri Bakanlığı yurt dışı teşkilatında görevli, sözleşmeli personelin maaşları görev yapılan ülkenin koşullarına uygun olacak şekilde gözden geçirilmeli ve yükseltilmelidir. Referans olarak yurt dışına sürekli görevle atanan Meslek Memurları ve Konsolosluk İhtisas Memurlarının maaş hesaplama sistemi esas alınarak bir düzenleme yapılmalıdır.

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B maddesine tabi sözleşmeli personel 6495 sayılı Torba Kanun ile kadroya geçirilmiş ancak, Dışişleri Bakanlığı yurt dışı teşkilatında sözleşmeli olarak çalışan Türk Uyruklu personel kadroya geçirilmiştir. Yurtdışında Büyükelçilik, başkonsolosluk ve daimi temsilciliklerimizde Aşçı, Şoför, Sekreter, Takipçi, Destek personeli ve Kavas gibi unvanlarda görev yapmakta olan yaklaşık 1.700 Türk Uyruklu yurtdışı sözleşmeli personelden talep edilenlerin "kadroya" geçirilmesi sağlanmaktadır.

5. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Yer Değiştirme suretiyle Atama yönetmeliğinde 5 olarak belirlenen bölge sayısı 3'e düşürülmelidir. 1.ve 2. Bölgelerindeki görevlendirilmeler süresiz 3. Bölgenin A Tipinde "Sınır kapıları" görev süresi 3 Yıl B Tipinde "Sınır iç gümrüklerde" de ise görev süresi 5 Yıl olarak düzenlenmelidir. Bölgeler 657 sayılı kanunun 72'nci maddesine uygun bir şekilde ekonomik ve

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

sosyal gelişme endeksi kriterleri endekse alınarak oluşturulmalıdır. Personelin bölgelerde görev yapacağı sürelerin belirlenmesinde emeklilik yaşı ve çalışma süresi dikkate alınmalıdır. Unvanlara göre bölge sistemine geçirilmesinde farklı müdürlükler ve unvanlar olduğundan çalışanlar aynı kapsamda değerlendirilmemelidir.

6. Gümrük ve Ticaret Bakanlığında aday memurların adaylıkta geçirdiği süreler bölge hizmetinden sayılmamış olup, bu konuda açılan davalarda mahkemeler 36 personelin lehine karar vermiş, bu kararlar uygulanarak ilgililerin mağduriyeti giderilmiştir. Ancak halen yaklaşık 2000-2500 personel bu konuda sıkıntı yaşamaktadır. Devlet Memurların Yer değiştirme suretiyle atamalarına ilişkin yönetmelikte de adaylık süresinin bölge hizmetinden sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin düzenleme yapılarak, bu şekildeki personelin adaylıkta geçen sürelerin bölge hizmetinden sayılarak yer değiştirme konusunda yaşanan mağduriyetleri giderilmelidir.

7. Gümrük kapılarında, x-ray ve ATS (araç taratma sistemi) cihazları için “ilave personel” istihdam edilmelidir. Ayrıca, bu cihazlarda ilgili doğrudan görevlendirilen personele sağlık izni verilmesi ile ilgili Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca bir çalışma başlatılmalıdır.

8. 657 Sayılı kanunun 4/C maddesine göre çalışan personelin bir sosyal güvenlik kurumlarından emekli aylığına hak kazanmaları halinde zorunlu olarak emekliye sevk edilmesi uygulamasına son verilerek, hizmet süresi bakımından diğer kamu personeli ile aynı haklara sahip olmaları sağlanmaktadır.

9. Vergi Daireleri Kuruluş ve Görev Yönetmeliğinin 24. Maddesinde değişiklik yapılarak gelir uzmanlarının servis şefine değil doğrudan müdür veya müdür yardımcısına karşı sorumlu olmaları sağlanmalıdır.

10. Denetimli serbestlik büro çalışanları ile cezaevleri ve tutukevlerinde çalışanlara “sendikaya üye olabilme hakkı” verilmelidir.

11. Kamu kurum ve Kuruluşlarınca görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarının en az yılda iki bir kez açılması ilke olarak kabul edilmeli ve bu amaçla merkezi sınav uygulamasına yönelik düzenleme yapılmalıdır.

12. TÜİK/de çalışan 4/C’li geçici personelin kimlik kartlarındaki “G. Memur” ibaresinin yerine “Veri Değerlendirme Personeli” “İstatistik Personeli” unvanlar kullanılmalıdır.

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

13. TÜİK’de çalışan anketörlerin akşam geç saatlere kadar çalışmanın engellenerek mesai saatleri en geç 19.00’u geçmeyecek şekilde düzenlenecektir.

14. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında görevli personel ile imzalanan TİP Sözleşmesinin 6’ncı maddesinin (b) bendinde yer alan “Görevinde başarısız olduğunun birim amirince tespit edilmesi” hükmü gereğince amir, herhangi bir ispata gerek kalmaksızın personelin işten çıkarılmasını isteyebilmektedir. Geçici personelin hizmet şartlarını belirleyen TİP sözleşme ve diğer mevzuatta yer alan subjektif uygulamalara yol açabilecek düzenlemeler iptal edilmelidir.

15. Adalet Bakanlığında Daire Başkanlığı ve üzerindeki idari görevlere Hakim ve Savcı sınıfından olmayan personeline atanabilmelerine imkan sağlayacak şekilde “2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu’nun 37’nci maddesinde” gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

16. Adalet Bakanlığı personelin performansının yükseltilmesi için adalet komisyonları ile icra daire ve müdürlüklerinde; müdür yardımcısı, uzman ve şef kadroları ihdas edilmeli ve bu kadrolara “Kurum içi görevde yükselme sınavı “ yapılarak ait unvanlarda görev yapan personelin atamaları yapılmalıdır.

17. Adalet Bakanlığı Memur Sınav – Atama ve Nakil Yönetmeliğinde değişiklik yapılarak, Bakanlık personelinin isteğe bağlı yer değişikliği talep edenlerin “yılda bir defa topluca değerlendirilmeye alınarak” naklen atamaları yapılmalıdır.

18. Adalet Bakanlığına ait sosyal tesislerden tüm Bakanlık çalışanları yararlanabilmelidir.

19. Avrupa Birliği Bakanlığında görev yapan tüm personelin, kurum içerisinde kariyer ve liyakat ilkelerine uygun olarak ilerleme yapabilecekleri kadrolar bulunmamaktadır. Diğer taraftan, üst yönetim kadroları ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59’ncü maddesinde sayılan istisnai kadrolar arasında yer aldığından bu kadrolar genellikle kurum dışından alınan personel tarafından doldurulmaktadır. Bu durum sadece idari kadrolarda çalışan personelin değil, kariyer gurubu kadrolarda görev yapan personeline önünü kapatmaktadır. Avrupa Birliği Bakanlığının idari yapısı 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev esasları Hakkında Kanunda ön görülen hiyerarşik görevlere uygun bir hale getirilmek suretiyle şeflik, müdürlük, daire başkanlığı, genel müdür yardımcılığı, genel müdürlük gibi görevlere idari personelin atanabilmesine imkan sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

20. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 14'üncü maddesinin değişik ikinci fıkrası iptal edilerek, Kurum personeli 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Hakkında Kanun Kapsamına alınmalıdır.

21. Türkiye İş Kurumunda görev yapan ve iş meslek danışmanı belgesi sahibi olan personelin, iş ve meslek danışmanlığı kadrolarına geçirilmesi sağlanmalıdır.

22. Sosyal Güvenlik Kurumu Taşra teşkilatları tarafından yürütülen hizmetlerin belirli bir eğitim ve uzmanlık gerektirmesi sebebiyle bu kurumda "İl Sosyal Güvenlik Uzmanı" ve "İl Sosyal Güvenlik Uzmanı Yardımcısı" kadrolarının ihdas edilerek, bu kadrolara öncelikle kurumlarda çalışan ve yaş şartı dışındaki diğer şartları taşıyan personelin Kurum içi görevde yükselme sınavı ile atanabilmesine yönelik gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

23. Sosyal Güvenlik Kurumunda görev yapan icra memurları unvanına bakılmaksızın öğrenim durumlarına göre azami yükselebilecekleri derecelere atanabilmeleri sağlanmaktadır.

C. Kamu idarelerinin geneline ilişkin olmakla birlikte, hizmet kolumuzdaki kurum personelini de verimlilik, etkinlik ile moral ve motivasyonlarını etkileyen taleplerimizin de uygulamaya konulması sağlanmalıdır.

1. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun ikinci bölümü, (Güvenceler) 18'nci maddesindeki "Kamu işvereni, işyeri sendika temsilcisi, sendika işyeri temsilcisi, sendika il ve ilçe temsilcisi, ile sendika ve sendika şube sendika yöneticilerinin iş yerini sebebini açık ve kesin şekilde belirtilmeden değiştiremez" hükmü çerçevesinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Yer Değiştirme Yönetmeliğinde değişiklik yapılarak, sendika temsilcileri yer değiştirme kapsamı dışına alınmalıdır.

2. Teknik Hizmetler sınıfı kapsamında görev yapan folklor araştırmacısı, kütüphaneci arşivci, kitap patoloğu ve sosyolog unvanlarına haiz personel e 657 sayılı kanunun 36/A-4'ncü maddesi gereğince bir derece verilmeyeceği Devlet Personel Başkanlığının 11/04/2016 tarih ve 19932 sayılı görüşünde ifade edilmektedir. Söz konusu görüşte anılan Başkanlık, Teknik Hizmetler Sınıfı kapsamında görev yapan bahse konu yükseköğretim programlarından mezun olanların Yüksek Öğretim kurulunca "teknik bilimler lisansiyeri" sayılmadığı gerekçesiyle söz konusu personele ilave bir derece verilmeyeceğini ifade etmektedir. Konuyla ilgili yasal düzenleme yapılarak mezkur unvanların 36/A maddesine ilave edilmesi suretiyle sorun çözüme kavuşturulmalıdır.

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

3. Sözleşmeli olarak görev yapmaktayken 657 sayılı DMK'nın geçici 41. Madde kapsamında memur kadrolarına geçirilenler için uygulanmakta olan beş yıl süreli başka kuruma naklen geçme yasağı mahalli idarelerde olduğu gibi kaldırılmalıdır.

4. Devlet Memurlarının yeşil pasaport alabilmesi için en az 3'üncü dereceli bir kadroya atanması gerekmekte olup, öğrenim durumları müsait olduğu halde 1,2, ve 3'üncü dereceden kadro ihdas edilmemesi sebebiyle bu kadrolara atanmayan memurlar yeşil pasaport alma hakkından faydalanamamaktadırlar. Hizmet konumuz kapsamındaki memurlar için öğrenim durumları itibariyle yükselebilecekleri derecelerden kadro ihdas edilerek bu personelin yeşil pasaport alabilmesi sağlanmaktadır.

5. Devlet memurlarına refakat izni verilmesi için sağlık kurulu raporlarında yer alması gereken hususlar yeniden değerlendirilerek refakat izni verilmesi kolaylaştırılması ve izin süresi bir kat artırılmalıdır.

6. Devlet Memurları ve diğer kamu görevlilerinin çocuklarının yararlanabilmeleri için tüm kurumların ortak yararlanabileceği kreş ve gündüz bakım evleri açılmalıdır.

7. Engelli kamu personelinin çalışma hayatında karşılaştıkları sorunların araştırılması, gerekli çözüm yollarının tespit edilmesi ve engelli istihdamı konusunda kurumlar arası koordinasyon ve denetim sağlamak üzere, Çalışma Sosyal ve Güvenlik Bakanlığı bünyesinde ve ilgili kurumların temsilcilerinin katılımıyla bir kurul teşkil edilmelidir.

8. Devlet memurlarının kıdem aylığının hesabında esas alınan azami 25 yıllık kıdem süresi kaldırılarak memurun hizmet yaptığı tüm yıllar için kıdem aylığı verilmesi.

9. Devlet memurlarına ödenecek zam ve tazminatlara ilişkin Bakanlar Kurulu 2006 yılında yürürlüğe konulmuş olup, her yıl yeniden süre uzatımına gidilmektedir.2006 yılından bu yana pek çok başkanlık ve kurumunun ismi değişmiş, bazı kurumlar kapatılmış, yeni unvanlar ihdas edilmiş olup, söz konusu Bakanlar Kurulu Kararının güncellenmesi zorunluluk arz etmektedir.

10. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının resmi Web sayfasında yetkili sendika temsilciliğinin yer verilmelidir. Ayrıca kurum ve kuruluşlarında iş yeri sendika temsilciliğinin kullanımı için zorunlu olarak yer tesis edilmesi, sendika ilan panoları personel tarafından kolaylıkla görülecek alanlara konulmalıdır. Bununla birlikte; sendika ve şube yönetim kurulu üyelerine tanınan günlük izin hakkının

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

hangi günlerde kullanacağı hususu bağlı oldukları sendika tarafından tespit edilmelidir.

11. Hizmet araçları şoförleri; diğer personel gibi Cumartesi, Pazar, Bayram tatili ve İdari izin verilen günlerde çalıştırılmamalı, hizmet araçlarının özel işlerde kullanılmasının önüne geçilmesi sağlanmaktadır.

12. Mütercim ve Tercümanlar; Sosyolog folklor araştırmacısı, kütüphaneci, arşivci ve kitap patoloğu unvanlarında olduğu gibi teknik hizmetler sınıfın geçirilmelidir.

13. Son zamanlarda basın yayın organlarında Kamu Personel Sisteminde reform yapılarak Devlet Memuru statüsünün kaldırılacağı ve güvencesiz istihdam modellerinin uygulamaya sokulacağı yönünde haberler yer almaktadır. Bu çerçevede yapılacak düzenlemelerde Devlet Memurlarının iş güvencesini ortadan kaldıracak herhangi bir hususa yer verilmemesi önem arz etmektedir.

14. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1'inci maddesinin yedinci, fıkrasında, "Bu madde kapsamında atama teklifi yapılarak göreve başlayanlar, niteliklerini taşıdıkları veya eğitim durumları itibarıyla ihraz ettikleri unvanlara ilişkin kadro ve pozisyonlara, görev yaptıkları kamu kurum ve kuruluşlarınca atanabilir." hükmü yer almaktadır. Kanun uygulamasında, ilköğretim /mezunları hizmetli kadrolarına orta ve yükseköğretim mezunları ise memur kadrolarına kura yoluyla atanabilmektedir. Hizmetli veya memur kadrolarına atananlar kurumlarınca niteliklerini taşıdıkları veya öğrenim durumu itibarıyla ihraz ettikleri unvanlara ilişkin kadrolara atanabilmektedir. Ancak bu konuda uygulamada sorunlar yaşanmakta, bazı kurumlar bu konuda talepler konusunda zorluk çıkarmaktadır. Kanun hükmünün etkin bir şekilde uygulanması konusunda kurumların takdir hakları kısıtlanmalı, talep eden ve şartları uyan bu kapsamdaki tüm personelin ilgili kadrolara atanması sağlanmalı, kadro yetersizliği durumunda hızlı bir şekilde kadro değişikliğine gidilmelidir.

15. 6000 sayılı Kanun 26. Maddesi gereğince Uzman Erbaş iken yaş sınırı nedeniyle sivil memur olarak istihdam edilen personelin, diğer memurlar gibi yaş haddine kadar

çalışmaları sağlanmalı ve bu personelin tecrübelerinden azami şekilde istifade edilmelidir.

16. Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde sivil memur olarak çalışanlar Askeri Ceza Kanununun 3.'üncü maddesi kapsamında askeri şahıs sayıldıklarından 298 sayılı kanun 26'ncı maddesine göre seçimlerde görev

BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI

almaktadırlar. Bu personelin mahalli idareler, milletvekilliği ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde sandık kurullarında görevlendirilebilmelerine imkan sağlanmalıdır.

17. Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askeri Garnizonlar, Kışla Garnizonları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliğinin 10'nuncu maddesinde değişiklik yapılarak sivil memurlarda da "subay" istisnai memur Türk Silahlı Kuvvetlerinde istihdam edilen sivil öğretim elemanı, astsubay ve bunların üye aidatı ödeyen emeklilerinde olduğu gibi tabi üye hakkı verilerek, bu tesislerden istifade hakkı tanınmalıdır.

18. Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde sivil memur olarak çalışanlar; asker kişi gibi niteliği (sayım görev dağılımı gerekçesi gibi) ne olursa olsun hiçbir ictimaya çıkarılmamalıdır.

19. Akaryakıt İkmal ve NATO Pol Tesisleri İşletme Bakanlığında görev yapan güvenlik görevlilerinden görevleri başında iken terör veya diğer saldırılara maruz kalanlara da "Şehit" ve "Gazi" statüsü verilmelidir.

20. Emniyet Teşkilatında görev yapan ve Servis Hizmetinde yararlanamayan sivil memur göreve gidiş ve gelişlerinde resmi toplu taşıma araçlarından "ücretsiz" olarak yararlandırılmalıdır.

21. Emniyet genel Müdürlüğü teşkilatında yer alan emniyet hizmetleri dışındaki Kurumun destek Hizmetlerinin (bütçe, ikmal, inşaat, emlak, lojistik, polis evi sosyal tesisler vb) yönetimi sivil memurlara verilmelidir. Bu amaçla emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki sivil memurlar için müdür, şef ve uzman kadroları ihdas edilmelidir.

22. Emniyet Genel Müdürlüğünde çalışan sivil memurlar için yaklaşık 11 yıldır açılmayan "görevde yükselme unvan değişikliği" sınav biran önce açılarak, sivil memurların bu konudaki talepleri karşılanmalıdır. Müteakip görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavları ise en az 2 yılda bir olacak şekilde yapılmalıdır.

23. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislik mesleği dışındaki diğer memurların disiplin hukuku bakımından 657 sayılı Kanunundaki disiplin hükümlerine tabi tutulmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır. Bu düzenleme gerçekleşinceye kadar, sivil memurlar için emniyet mensuplarından ayrı bir disiplin kurulunun teşkil edilerek, bu kurulda memurun üyesi olduğu sendika temsilcisinin de katılımını sağlayacak düzenleme yapılmalıdır.